یادداشت

غارت؛ پس از فروپاشی

غلامحسین دوانی
پژوهشگر اقتصادی

● حمله به افغانستان و بغداد آغاز اجرای برنامه خاورمیانه جدید بود. برنامه‌نویسان، تئوریسین‌های افراطی نئولیبرالیسم در پس فضای آشفته بعد از حمله به ساختمان تجارت جهانی به‌سرعت خود را آماده پیاده‌کردن نقشه‌ای کردند که مدت‌ها مترصد آن بودند. واقعیت آن بود که سرعت خصوصی‌سازی اقتصاد کشورها نتوانسته بود آرمان پوشالی افراطیون نئولیبرالی و نظریه‌پردازان مکتب شیکاگو را عملی کند بنابراین برنامه‌ریزان جهانی‌سازی با علامت رمز «خاورمیانه جدید» از طریق و استفاده از حماقت برخی نارهبران محلی، درصدد برآمدند برای جهانی‌سازی (و نه جهانی‌شدن) به یک‌باره همه اقتصادهای ثروتمند نفتی را ببلعند. یک‌سال پس از حمله به عراق و لیبی و سوریه از چهارمین کشور ثروتمند جهان ویرانه‌ای بر جا ماند که هرگوشه آن در اختیار باندهای خاصی از خصوصی‌سازان قرار گرفته است. از گروه‌های ارتجاعی عقب‌مانده‌ای موسوم به داعش تا دولت آزاد کردستان و حکومت شیوخ سنی و حکومت به‌اصطلاح مرکزی هر یک گوشه‌ای از دارایی‌های این کشورها را به تصرف و تسخیر خود درآورده و خصوصی‌سازی در شنیع‌ترین شکل ممکن صورت گرفته است و همه ارکان جامعه به مثابه کالا دست به‌دست می‌گردند و جای امثال چه‌گوارا، فیدل کاسترو، عرفات و ترون شین نام‌های عجیب‌وغریب بوکوحرام، ابوالحرام و ابوکلب و ابوجهل و... ظهور کرده و دست اندر دست نئولیبرال‌های فاشیست حول محور خصوصی‌سازی کشورها پیرامون فقدان یکپارچگی کشور، ترجیح منافع قومی و مذهبی بر منافع ملی، تاراج هر بخش از کشور توسط یک یا چندگروه مسلح، تضعیف مداوم بنیادهای خانواده، کار و سرمایه و حاکمیت جاهلیت بدوی بر ارکان کشور، فروش سلاح‌های مخرب و آزمایش تکنولوژی‌های مخرب نظامی در مناطق مسکونی و... به توافق نانوشته‌ای دست یافته‌اند. آری! این است برنامه خصوصی‌سازی کشورها که دیگر نیازی به خصوصی‌سازی اقتصاد هم نباشد. آخرین برآورد بهای روز منابع کشف‌شده انرژی در حوزه خاورمیانه به نقل از تارنمای Business Insiderبالغ بر ۱۳۷,۷۰۰میلیارددلار شامل کشورهای ایران (۳۵۳۰۰)- عراق (۱۸۰۰۰)، لیبی (۶۰۰۰)، الجزایر (۳۴۰۰) کویت (۱۱۸۰۰)، امارات (۱۳۸۰۰)، قطر (۱۶۴۰۰)، عربستان (۳۳۰۰۰)میلیارددلار و ذخایر ارزی کشورهای حوزه خاورمیانه نیز به نقل از swfinstitute.org معادل دوهزارو۵۰۱میلیارددلار شامل امارات (۹۳۳)- عربستان (۷۴۲)- کویت (۴۱۰)- قطر (۱۷۰)- الجزایر (۷۷)- لیبی (۶۶)- ایران (۶۲)- عراق (۱۶)- عمان (۱۳) و بحرین (۱۰) بوده که نئولیبرال‌های جهانی درصددند به‌جای چاپیدن مدت‌دار آن یکجا با فراهم‌کردن زمینه‌های فروپاشی این کشورها این ثروت ملل را به یغما ببرند که نقش گروه‌های ضدبشری نظیر داعش، طالبان، مافیای روسیه، بوکوحرام و... در این نقشه کاملا مشخص و برنامه‌ریزی شده که نمونه آن فروش منابع نفتی توسط داعش به بشکه‌ای زیر ۱۰دلار به ترکیه و... است که منابع مالی آن نیز در بانک‌های کویت، عربستان، امارات و قطر در اختیار گروه‌های خاص قرار می‌گیرد که قرار است بعدها به‌عنوان کارآفرینان فهرست فوربس معرفی شوند!! و یکباره آدم‌های مجهول‌الهویه‌ای به‌عنوان سوپرمیلیاردر و بانکدار در این یا آن کشور ظهور می‌کنند. مهم‌ترین نکته حایزاهمیت در این کشورها آن است که باوجود فروپاشی وحدت ملی، نابودی اساس خانه و خانواده میزان صادرات نفت کاهش نیابد و چشمه حیات سرمایه‌داری نقصان نپذیرد. بررسی اجمالی این پدیده در قالب نقشه راه خاورمیانه نشان‌دهنده خصوصی‌کردن کشورها به‌جای خصوصی‌کردن بنگاه‌هاست به‌همین علت در این کشورها از بنگاه‌های تولیدی و صنعتی هم خبری نیست و به‌جای بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی موسسات خیریه به‌اصطلاح عام‌المنفعه (دارالثروت) با حضور نظامیان ارشد جنگ‌طلب به‌عنوان «هیات‌امنا» تاسیس شده‌اند که منابع عظیم مالی را به بهانه «انفال» در اختیار امثال ابوبکرالبغدادی به‌عنوان خلیفه خودخوانده مسلمانان جهان قرار می‌دهد؛ کسی که اولین تبریکات خود را از خلیفه‌های خودخوانده سایر بلاد اسلامی دریافت می‌کند.جل‌الخالق؟

خبر

امکان بهره‌گیری از سبک‌های اروپایی در ساختمان‌سازی

● **شرق:** با توجه به روند مثبت مذاکرات صورت‌گرفته با گروه ۱+۵ و بحث امنیت اقتصادی ایجادشده، امسال کشورهای ایتالیا، فرانسه، آلمان، اسپانیا، بلژیک، یونان، اوکراین و روسیه سبک‌سازی و تکنولوژی ساختمانی خود را در نمایشگاه امسال ارایه می‌کنند. محمدحسین کلاته‌ای، معاون پشتیبانی، تحقیقات و برنامه‌ریزی و مدیر امور نمایشگاهی اتاق تعاون ایران در جمع خبرنگاران گفت: طرح‌های توسعه و گسترش سبک‌سازی و مقاوم‌سازی ساختمان کشور، کمک به رونق ساخت‌وساز و تکنولوژی صنعت ساختمان در چهاردهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت ساختمان که از ۱۹ لغایت ۲۱مردادماه جاری در محل دایمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برپاست؛ ارایه خواهد شد.

رییس «اتاق اصناف ایران» بررسی کرد

مشروطه و اصناف

شرق: اصناف و بازار در طول تاریخ تحولات سیاسی و اقتصادی کشورمان، از بازیگران اصلی به شمار می‌روند. در انقلاب مشروطه نیز که از مهم‌ترین حوادث سرنوشت‌ساز در تاریخ معاصر ایران است نقش اصناف بسیار پررنگ و کلیدی است. به مناسبت سالگرد انقلاب مشروطه، برای بررسی جایگاه اصناف در این نهضت، گفت‌وگویی با علی فاضلی، رییس اتاق اصناف ایران انجام دادیم.

برای شروع سخن، توصیفی اجمالی از شرایط مهم اقتصادی که زمینه‌ساز انقلاب مشروطه شد، بیان کنید

با مطالعه کتب تاریخی به‌روشنی می‌توان دریافت که اقتصاد ایران در دوره مشروطه اوضاع نابسامانی داشته و به سمت وابستگی بیشتر حرکت می‌کرده است. عمده‌ترین شاخص‌های سوق‌یافتن روند تحولات اقتصادی ایران در سده نوزدهم به‌سمت وابستگی را چنین می‌توان برشمرد: تبادل مواد خام و اولیه ایران (برنج، پنبه، توتون، تنباکو، ابریشم، پشم و...) با فرآورده‌های صنعتی اروپا، کنترل اروپاییان بر تجارت، کسب امتیازات اقتصادی و معافیت‌های گمرکی توسط دولت‌های استعماری. در این میان اقدامات نابخردانه شاهان قاجار به وابستگی ایران بیشتر دامن می‌زد. در این شرایط اصناف و تجار به دلایل زیر از لحاظ اقتصادی احساس امنیت نمی‌کردند؛ مصادره و غصب‌سرمایه آنها، خودداری حکام و عمال بلندپایه حکومتی از پرداخت وام‌هایی که از تجار و اصناف دریافت می‌کردند، خودداری از پرداخت بهای کالاهای خریداری‌شده از تجار، غارت کاروان‌ها و بازارها از سوی شاهزادگان و قشون دولتی، اخاذی از تجار و اصناف به عناوین و علل مختلف دیگر.

جرقه‌های نارضایتی اقتصادی انقلاب از چه زمانی زده شد و چرا توده مردم را درگیر انقلاب کرد؟

با توجه به شرایطی که توصیف شد مردم گویا منتظر اتفاقاتی بودند که اعتراضشان را به شکل گسترده از عملکرد حکومت قاجار اعلام کنند. من در اینجا به چنداتفاق مهم اقتصادی که زمینه‌ساز نهضت مشروطه بود اشاره می‌کنم.

واگذاری انحصار توتون و تنباکو: ناصرالدین‌شاه امتیازاتی را به بیگانگان به ویژه انگلستان اعطا کرد که معروف‌ترین آن امتیاز توتون و تنباکو بود. مردم نگران از نفوذ بیگانگان در کشور در بیشتر شهرهای ایران به رهبری علما دست به اعتراض زدند؛ سرانجام، میرزا حسن شیرازی حکم تحریم استعمال توتون و تنباکو را صادر کرد. این اعتراضات در نهایت منجربه لغو قرارداد اعطای امتیاز تنباکو شد و از عواقب آن ترور ناصرالدین‌شاه توسط میرزای کرمانی بود.

ماجرای گمرکات؛ استخدام نوز بلژیکی: از سال ۱۹۰۰ تا ۱۹۰۵ اعتراض‌های جمعی بر محور خواست تجار بزرگ برای جلوگیری از افزایش درآمد گمرکات، به‌سبب کارآیی و مدرنیزه‌شدن ادارات گمرک به‌دست روسای بلژیکی گمرکات ایران، دور می‌زد. مساله دیگر برکناری «نوز» بود. در سال ۱۲۳۷هـ. ش. امین‌الدوله صدراعظم وقت، سه‌نفر بلژیکی را به استخدام دولت ایران درآورد و امور گمرکی کشور را به آنان سپرد. یکی از این سه‌نفر «نوز» نام داشت؛ نوز با سمت مدیر کل گمرکات ایران شروع به کار کرد و سال بعد وزیر گمرکات ایران شد. وی به‌دلیل خارجی‌بودن، اهانت به مقدسات مسلمانان و تبعیض‌قایل‌شدن بین بازرگانان مسلمان و مسیحی مورد خشم علمای اسلامی قرار گرفت. در نهایت بر اثر فشار وقایع بعدی که در این رابطه اتفاق افتاد، دولت مجبور به برکناری نوز شد.

ماجرای به فلک بستن تاجر قند: در اثر جنگ روسیه و ژاپن، قند که از روسیه به ایران می‌آمد، گران شد. حاکم تهران یکی از بازرگانان نیکوکار تهران به نام «سیدهاشم هاشمی» معروف به سیدقندی را مسوول این گرانی شناخت و وی را به فلک بست. بازاریان در اعتراض به این ستمگری شاه اجتماع کردند. اتفاقات دیگری از جمله شهادت یک طلبه و شهادت عده‌ای دیگر در مراسم تشییع جنازه وی، منجر به اجتماع مردم در مسجد شاه شد. به دنبال سرکوب اجتماع‌کنندگان در مسجد شاه، آنها مجبور به خروج از تهران و بست‌نشستن در قم شدند.

جایگاه بازار را در عصر قاجار چگونه تحلیل می‌کنید؟

فضای اقتصادی دوران مشروطه به این صورت بود که شهر اسلامی شامل ارگ، بازار و مسجد جامع (آدینه) که نزدیک بازار بنا شده بودند، می‌شد و بازارهای دوران مشروطه شاهد مشاغلی چون تجار، کسبه و پیشه‌وران، کدخدایان و ریش‌سفیدان و اصناف بود. هر حرفه کسب‌وکاری در بازار از سه رده مشخص تشکیل شده بود: استادان، صاحبان دکان و در نهایت کارگران و شاگردان.

بازار، نبض تپنده و مرکز «حیطه عمومی» جامعه شهری ایران بود. مراکز مهم مثل قهوه‌خانه‌ها، حمام‌های عمومی، مساجد، تکیه‌ها، مکتب‌ها، سازمان‌های صنفی، موسسات خیریه، همه در بازار قرار داشتند و بازاری‌ها، گرداننده اصلی آنها بودند. علاوه بر فعالیت‌های اقتصادی، آموزش‌های مذهبی و فرهنگی نیز در بازار صورت می‌گرفت. همچنین بازار جایی برای شکل‌گیری فعالیت‌های اصناف با تشکیلات مجزا، سلسله‌مراتب، رسوم و تشریفات خاص خود و حتی در برخی موارد با زبان ویژه هر صنف بود.

آیا نزدیکی بازارها و مساجد جامع توانسته بود تاثیر سازنده‌ای در ارتباط روحانیت و اصناف داشته باشد؟

همین‌طور است؛ مساجد اماکنی بودند که صنوف بازاری به طور طبیعی در آن گرد می‌آمدند و اغلب آنها در موقعیت‌های مذهبی به‌عنوان یکی از همکاران فعالیت کردند و این موضوع، آنان را در ارتباط نزدیک با علما قرار می‌داد. هر دو گروه تجار و صنعتگران برای حمایت به علما چشم دوخته بودند و در مواقعی که مشکلی بروز می‌کرد اغلب در خانه یک مجتهد بست می‌نشستند. اصناف با جامعه روحانیت رابطه تنگاتنگ داشتند و حتی در ساعات بیکاری نظرات علما را بین خود به بحث و نظر می‌گذاشتند که برای جوان‌ترها در حکم یک نوع تربیت مکتبی مذهبی تلقی می‌شد. از طرف دیگر جامعه بازاریان که به داشتن ایمان معروف هستند با پرداخت وجوهات شرعیه و در موارد لزوم با کمک‌های اضافی روحانیت را در بیشتر برنامه‌های مذهبی و سیاسی یاری رساندند.

رابطه دولت و اصناف را در این دوره چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دولت به دو دلیل عمده به بازار نیاز داشت: اول اینکه در کنار مالیات از اصناف، در مواردی از بازار وام می‌گرفت و دوم اینکه، حوزه عمومی جامعه متعلق به بازار بود. به سبب شبکه روابط اجتماعی قوی در بازار و به خصوص جایگاه ویژه علمای مذهبی در تنویر افکار عمومی، این حوزه از قدرت بسیج‌کنندگی توده‌ای بالایی علیه دولت برخوردار بود.

به عقیده آبراهامیان در کتاب «مقالاتی در جامعه‌شناسی سیاسی ایران»، ساختار سیاسی شهرها حاصل موازنه پیچیده قدرت ما بین پادشاه و بازار بود. هرگاه پادشاه اقتدار داشت، روسای اصناف را خود منصوب می‌کرد و گماشتگان وی، مثل شیخ‌الاسلام‌ها، مقتدرترین قدرت مذهبی در شهرها محسوب می‌شدند و امام‌جمعه‌ها، کلانتران (که نظارت بر اصناف را به عهده داشتند) و محتسب‌ها (که مسوولیت نظارت بر اوزان و مقادیر، قیمت‌ها و امور کلی بازار را برعهده داشتند) بر زندگی شهری مسلط بودند. اما هرگاه پاداش ضعیف بود، روسای اصناف را پیشکسوتان صنف انتخاب می‌کردند و مجتهدین (که قدرت‌های مذهبی غیروابسته به حکومت بودند) با کسبه و تجار پیوند تنگاتنگی داشتند، پرچم استقلال برمی‌افراشتند و به‌عنوان رقیبی در برابر دولت قدعلم می‌کردند.

اصناف به چه ترتیب جنبش مشروطه را یاری رساندند؟

تعداد نمایندگان اصناف در مجلس اول بیش از نمایندگان تجار است که نشان از جایگاه اجتماعی آن دارد. بیش از یک‌سوم نمایندگان مجلس اول را بازاریان (۲۸نفر تجار و ۲۹نفر از اصناف) تشکیل می‌دادند

در شرایط اقتصادی- سیاسی آن زمان، بستن بازار وسیله سیاسی پرقدرتی تلقی می‌شد. بستن بازار شیوه‌ای بود که همواره در مسیر جنبش، از آن در جهت پیشبرد اهداف بهره می‌بردند. وقتی در شهر شایعه می‌شد: «دکان‌ها را بستند» یا «بازار به حال تعطیل درآمده»، مردم متوجه می‌شدند که اعتراضی در بین و ماجرایی در حال وقوع است. بستن بازار در طول جریان مشروطه هم موجب نمایش قدرت روحانیت و هم مقاومت مردم بود و همچنین اقتدار نظام حاکم را متزلزل کرد.

در واپسین اعتراضی که منجر به مشروطه شد نیز نقش موثر اصناف شایان‌ذکر است. تحصنی است که در محل سفارت انگلستان در تهران رخ داد و در آن اصناف، تجار، محصلان، اعضای جمعیت‌های مخفی، گروه‌های مختلف سیاسی و... حضور داشتند.

حضور بازاریان در انجمن‌ها و تشکیلات صنفی که بعدها به تشکیل انجمن مرکزی اصناف انجامید، عامل موثری بود برای پیشبرد اهداف اصلی انقلاب مشروطیت. به این‌ترتیب بازاریان ایران با تاسیس انجمن‌های صنفی و حضور گسترده خود در تظاهرات و تحصن‌های عمومی و به عهده‌گرفتن بخش اعظم مخارج نهضت مشروطیت و تعطیل کردن بازارها، سراها و مغازه‌ها نقش مهمی در دفاع از مجلس و مشروطیت به‌عهده گرفتند.

شواهد تاریخی حاکی از آن است که در انقلاب مشروطه، بازرگانان یکپارچه نبودند و تا آخر امر نیز تزلزل داشتند، روحانیان نیز مثل بازرگانان بودند و برخی به تدریج در برابر انقلاب ایستادند. ایلخان‌ها و روسای قبایل و عشایر نیز در دو طرف مبارزه دیده می‌شدند و طبقه‌های پایین شهری نیز چنین بودند.

پیشه‌وران- صنعتگران، وردست‌ها و شاگردها و دکان‌داران خرده‌پا- و طبقه کارگر شهری در حال پیدایش پشتوانه توده‌ای انقلاب بودند. از بست‌نشینی بزرگ ۱۹۰۶م/ ۱۲۸۵ش تهران تا مقاومت بیهوده در برابر روس‌ها در تبریز در سال ۱۹۱۱م/ ۱۲۹۰ش همه‌جا پیشه‌وران پیشگام انقلاب بوده‌اند. مغازه‌ها را می‌بستند، در انجمن‌ها حضور می‌یافتند، با نیروهای مسلح درگیر می‌شدند و انبوه جماعت مشروطه‌خواهان را تشکیل می‌دادند. ستارخان که شغلش خریدوفروش اسب بود و باقرخان، بنای سنگ‌کار، مقاومت مسلحانه تبریز را سازماندهی و رهبری کردند، اینان به پیشه‌وران و مغازه‌داران که پایگاه توده‌ای مجاهدین بودند اتکا داشتند.

برخی تنها انگیزه اصناف را در حمایت از انقلاب مشروطه، اوضاع نابسامان اقتصادی قلمداد می‌کنند و سیل واردات کالاهای اروپایی که همه‌شان را بیکار کرده بود، نظر شما چیست؟

عواملی نظیر وجود رقیب خارجی در تجارت ایران و عدم توانایی آنها در رقابت با آن، عدم حمایت دولت از تجار برای مقابله با بازرگانان خارجی، عدم امنیت سرمایه، جاده‌های نامناسب، سیستم حمل‌ونقل فرسوده و وجود عوارض گمرکی سنگین و اعطای امتیازات مختلف که تمام تجارت ایران را در دست دولت‌های روسیه و انگلیس قرار می‌داد، در نارضایتی اصناف موثر بود اما اگر قصد تجار و اصناف را در شرکت و همراهی مشروطه تنها جلب حمایت دولت از آنها و واگذاری امتیازات و اختیارات تجاری به آنها بدانیم، قصوری در حق آنها خواهد بود. برخی از تجار این دوره خود از صاحبان علم و تحصیلکردگان حوزه‌ها بودند که با علمای بزرگ مرتبط و متأثر از آنها بودند. علاوه بر این انگیزه تجار و بازرگانان در همراهی با مشروطه‌خواهان و حمایت از آنها که متاثر از رهبری علمای بزرگ بود، همان انگیزه عدالت‌طلبی و استبداد و استعمارستیزی بود و کاملا با انگیزه علما و مراجع همسویی داشت و آنچه تجار و بازرگانان را به تحصن وادار می‌کرد فتوای علما و مراجع بود و آنها تابعی از راه علما بودند.

همچنین اگر خواسته تجار و اصناف در مشروطه، نیل به اهداف مادی بود، باید پس از مشروطه این صنف در رویدادهای دیگر حضور فعال نداشتند در هر صورت، یا به‌خاطر نیل به هدفشان در مشروطه و جلب توجه دولت یا به‌خاطر عدم رسیدن به آرمان‌های تجاری خودشان و شکست نباید در رویدادهای اجتماعی بعدی شرکت فعال داشته باشند و با علما نیز نباید همکاری می‌کردند چون علما آنها را در نیل به اهداف یاری نکرده بودند. و از این پس به‌خاطر عدم موفقیت در مشروطه نباید به علما سهم امام می‌پرداختند اما تاریخ ایران تا پیروزی انقلاب اسلامی و پس از آن به‌خوبی نشان‌دهنده این واقعیت است که وابستگی و همکاری و اطاعت تجار از علما و مراجع دین برخاسته از یک نهال سبز مذهبی است.

کمک‌های مادی تجار به ملیون و آزادیخواهان، نقش تعیین‌کننده‌ای در پیروزی انقلاب مشروطه بازی کرد، در کل بار مالی تحصن‌ها بر عهده بازاریان بود. اسلحه و مهمات مبارزان مشروطه‌طلب و مخارج خانواده آنان به کمک حاجی مهدی کوزه‌کنانی‌ها و حاجی میرزا آقافرشی‌ها و دیگر تجار تهیه و تامین می‌شد. از سوی دیگر دارابودن بیشترین نقدینگی موجود در دست تجار بزرگ حکومت را به آنان محتاج می‌کرد. به‌عنوان نمونه می‌توان از قرض عباس میرزا پس از شکست روس‌ها و از قرض ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه هنگام حرکت به تهران برای احراز مقام سلطنت نام برد که از تجار مراغه گرفته شد.

در مجلس اول که اصناف حضور قابل‌توجهی داشتند، چه میزان توانستند در تصمیم‌گیری‌های مجلس موثر واقع شوند؟

تعداد نمایندگان اصناف در مجلس اول بیش از نمایندگان تجار است که نشان از جایگاه اجتماعی آن دارد. بیش از یک‌سوم نمایندگان مجلس اول را بازاریان (۲۸نفر تجار و ۲۹نفر از اصناف) تشکیل می‌دادند. احمد اشرف در کتاب «موانع تاریخ رشد سرمایه‌داری در ایران قاجاریه» آورده است که: در مجلس نمایندگان اصناف بسیار فعال بوده و جمعا ۱۲۱۴بار در مجلس اول درباره مسایل گوناگون سخن گفته‌اند که یک‌پنجم کل دفعات سخن نمایندگان در این مجلس است. از نمایندگان اصناف شش‌نفر جمعا ۱۰۷۱بار که ۸۸درصد مجموع دفعات سخن اصناف بوده است، در دوران مجلس اول در مباحثات مجلس مشارکت کرده‌اند.

در طرح تاسیس بانک ملی، کوتاه‌کردن دست موسیو نوز بلژیکی از گمرک و حل مساله گمرک، مخالفت با وام خارجی و تصویب اصولی در قانون مبنی بر احترام به مالکیت خصوصی و غیرقانونی‌بودن مصادره اموال و تصویب قوانینی برای سامان‌دادن امور قضایی، اصناف در مجلس نقش کلیدی و سازنده‌ای ایفا کردند.

گذر

بازار خودرو نیمه‌تعطیل شد

● **ایسنا:** از ابتدای هفته جاری بازار آزاد خودرو به حالت نیمه‌تعطیل درآمده است. به‌دلیل تشدید رکود بازار خودرو در هفته جاری برخی از نمایشگاه‌داران و عرضه‌کنندگان خودرو ترجیح داده‌اند به جای بازگشایی محل کار خود پس از تعطیلات عید فطر، تعطیلات خود را طولانی‌تر کنند. در این زمینه فعالان بازار خودرو معتقدند برخی مصرف‌کنندگان به‌دنبال خرید خودرو مدنظر خود هستند اما بیان اظهارات ضدونقیض درباره قیمت خودروها موجب شده تا مصرف‌کنندگان برای خرید خودرو مورد نیاز خود صبر کنند.

پایان عمر صنف آهن‌ساز در آینده نزدیک

● **تسنیم:** رییس اتحادیه آهن‌سازان تهران با اشاره به اینکه این صنف هیچ‌گونه آهنی تولید نمی‌کند، بیان کرد: تداخل صنفی و وجود افراد بدون جواز کسب مشکل اعضا و عدم ورود نسل جدید به این صنف مشکل اتحادیه آهن‌سازان به حساب می‌آید. حبیب‌الله بشارتی اظهار کرد: طی یک دهه گذشته اعضای این صنف از هزارو۳۰۰نفر به ۷۲۰نفر کاهش یافته و شغل خود را به فروشندگی فرش ماشینی تغییر داده‌اند که مرکز اصلی این صنف در بازار تهران در پی این تغییر شغل، به مرکز اصلی فروشندگان فرش ماشینی تبدیل شده است. بشارتی افزود: احتمال می‌رود فعالیت اعضای اتحادیه آهن‌سازان تا چندسال آینده به‌طورکل تعطیل شود و افراد دوره‌گرد و بدون‌جواز کسب، جایگزین آنها خواهند شد که مطمئنا مشکلاتی برای مشتریان در پی دارد.

انتقال قطعی پروازهای حج به فرودگاه امام‌خمینی(ره)

● **ایرنا:** مدیرعامل شرکت فرودگاه‌های کشور از انتقال پروازهای حج تمتع و عمره به‌صورت قطعی از فرودگاه بین‌المللی مهرآباد به امام‌خمینی(ره) خبر داد. به‌نقل از روابط‌عمومی و امور بین‌الملل فرودگاه بین‌المللی امام‌خمینی(ره)، محمدعلی ایلخانی اظهار کرد: سازمان حج و زیارت به ایرلاین‌هایی همچون ایران‌ایر، ماهان و عربستان سعودی اعلام کرده است عملیات حج امسال از فرودگاه بین‌المللی امام‌خمینی(ره) انجام و این فرودگاه تا چندروز آینده آمادگی کامل برای ارایه خدمات به حجاج را دارد.